

До Спеціалізованої вченої ради
Д 26.007.05 у Національній академії
внутрішніх справ,
пл. Солом'янська, 1, м. Київ, 03035

ВІДГУК

на дисертацію Ткача Андрія Володимировича на тему: «Процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру здійснюють відповідно до норм глави 39 КПК України, що суттєво відрізняються від загального порядку та належать до диференціації правової процедури. Незважаючи на невелику кількість цих норм (чотирнадцять статей зазначеного Кодексу), в них розглянуті питання кримінального провадження як щодо неосудних, так і щодо обмежено осудних осіб, що мають свою відчутну специфіку. Тож прокурор, який бере участь у такому кримінальному провадженні, повинен знати й чітко усвідомлювати зміст процесуальних норм, особливості їх застосування, розуміти порядок ініціювання низки процесуальних рішень (зокрема обрання запобіжних засобів, залучення лікаря-психіатра тощо) та особливості їх прийняття (одноособово чи колегіально). Адже, як правильно зазначає дисертант, обов'язкова участь прокурора у вказаній категорії кримінальних проваджень пов'язана з необхідністю дотримання засад верховенства права і законності, доведення перед судом у змагальному процесі з посиланням на докази, що саме ця особа вчинила суспільно небезпечне діяння. Однак унормування кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру не є досконалим, оскільки наявні неузгодженості, суперечності між процесуальними нормами, що потребують свого глибокого дослідження та

вирішення. В умовах докорінних змін законодавства та правозастосовної практики наразі не здійснено жодного цільового дослідження проблем процесуальної діяльності саме прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Зазначене актуалізує проведення комплексного вивчення сутності такої діяльності прокурора як на стадії досудового розслідування, так і під час судового розгляду з метою формулювання науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на розв'язання наявних проблем правового, організаційного та практичного характеру. Саме цим питанням присвячено аналізовану дисертацію А. В. Ткача, що повною мірою засвідчує її актуальність та своєчасність.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015), Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки (Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015), Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 1023-р) та Плану заходів з її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 693-р). Робота відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454) та Пріоритетним напрямом наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 рр. (рішення Вченої ради від 26 грудня 2017 року, протокол № 28).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ 22 грудня 2015 року (протокол № 23).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації ставиться з'ясування кримінально-процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру з метою її

оптимізації та належного нормативно-правового забезпечення. Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- охарактеризувати стан наукових досліджень проблем процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- відстежити генезу нормативно-правового регулювання повноважень прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- виокремити та порівняти зарубіжний досвід правового регулювання процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- визначити загальні положення нагляду прокурора за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- встановити роль прокурора щодо забезпечення додержання прав особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування;

- виокремити специфіку процесуальної діяльності прокурора на етапі закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- з'ясувати особливості участі прокурора в судовому розгляді справ щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

- розробити рекомендації, спрямовані на вдосконалення процесуальних засад участі прокурора в судовому розгляді справ про продовження, зміну чи припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Кількість визначених завдань відповідає положенням наукової новизни та прикінцевим висновкам. Як засвідчує ознайомлення з дисертацією, поставлені перед собою завдання здобувач в цілому виконав.

Об'єктом дослідження визначена діяльність прокурора під час реалізації ним процесуальних повноважень щодо застосування примусових заходів

медичного характеру на стадіях досудового розслідування та судового розгляду. Відповідно предметом дослідження є процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

З огляду на мету наукового пошуку, **методологічну основу** роботи становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема історико-правовий – надав можливість розкрити стан наукової розробки та генезис процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру; діалектичний – дозволив розглянути усі питання теми в динаміці, виявити їх взаємозв'язок і взаємозумовленість та сприяв розумінню об'єкта дослідження в частині поєднання науки та практичної діяльності; системно-структурний – надав можливість з'ясувати загальні положення нагляду прокурора за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, стан забезпечення прокурором додержання прав особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування, а також розкрити процесуальну діяльність прокурора на етапі закінчення досудового розслідування і в судовому кримінальному провадженні; порівняльно-правовий – дозволив проаналізувати погляди вчених стосовно окремих питань застосування примусових заходів медичного характеру, а також норми чинного кримінального процесуального законодавства України і законодавства інших держав у межах предмета дослідження; формально-логічний використано для аналізу норм чинного законодавства України, що регулюють процесуальну діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, а також при розробленні науково обґрунтованих теоретичних положень, висновків і пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства; статистичний метод забезпечив визначення стану, рівня та динаміки узагальнених результатів державної і відомчої статистичної звітності; метод

моделювання сприяв розробленню та впровадженню в практику алгоритмів (програм) дій прокурора; соціологічний (анкетування, інтерв'ювання, опитування) надав можливість вивчити думки практичних працівників, з'ясувати ефективність застосування окремих правових та організаційних заходів. Відповідно до вимог МОН України, у дисертації конкретно зазначено, який метод чи група методів використані під час дослідження яких явищ чи процесів.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні та аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора, рішення ЄСПЛ, Конституційного та Верховного судів України, узагальнена судова практика (200 рішень у кримінальних провадженнях про застосування примусових заходів медичного характеру з Єдиного державного реєстру судових рішень; 40 справ пацієнтів, щодо яких за рішенням суду застосовано примусові заходи медичного характеру у вигляді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги з посиленням та суворим наглядом, у тому числі пацієнтів, до яких за ухвалою суду застосовано запобіжний захід у вигляді поміщення до закладу з надання психіатричної допомоги в умовах, що виключають її небезпечну поведінку (Київська міська психоневрологічна лікарня № 3); зведені дані опитування 350 осіб (170 слідчих Національної поліції України, 120 прокурорів різних рівнів, 30 суддів, 20 захисників, 10 працівників медичних установ) у Запорізькій, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Львівській, Одеській областях та м. Києві.

Безумовно позитивним фактором є використання під час підготовки дисертації власного багаторічного досвіду прокурорської діяльності здобувача.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших у вітчизняній юридичній науці в умовах реалізації змін до кримінального процесуального законодавства комплексних досліджень процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, в якому на основі опрацювання положень теорії кримінального процесу, аналізу нормативно-правової бази та правозастосовної практики сформульовано висновки

концептуального характеру, що дозволяють вирішити низку завдань теоретико-прикладного характеру, зокрема:

вперше:

– визначено, що процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру полягає в реалізації прокурором своїх повноважень під час організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням та судового провадження стосовно неосудних і обмежено осудних осіб і включає: прийняття рішення про зміну порядку досудового розслідування; затвердження (відмову в затвердженні, самостійне складання) відповідного клопотання; звернення з таким клопотанням до суду та участь у судовому розгляді;

– обґрунтовано, що мета процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру полягає в забезпеченні кримінальних процесуальних гарантій прав, свобод і законних інтересів осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння в стані неосудності або захворіли на психічну хворобу до постановлення вироку, унаслідок чого мають обмежену кримінальну процесуальну дієздатність;

– визначено критерії розмежування процесуального статусу особи, стосовно якої вирішується питання щодо застосування примусових заходів медичного характеру, та процесуального статусу підозрюваного і обвинуваченого з урахуванням таких положень: по-перше, особа, яка має психічні розлади, є окремим специфічним учасником кримінального процесу й не може бути обмеженою в правах порівняно з підозрюваним, який не страждає психічними розладами; по-друге, слідчий, дізнавач, прокурор не можуть позбавляти таку особу будь-яких прав; по-третє, окремі свої права така особа може реалізувати самостійно, якщо цьому не заважає характер її психічного розладу;

– з урахуванням зарубіжного досвіду запропоновано запровадити в Україні Єдиний реєстр психічно хворих осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння (злочин або кримінальний проступок) з належним ступенем захисту персональних даних, обмеженим доступом сторонніх осіб, можливістю

персоніфікованого оперативного доступу працівників правоохоронних органів з інтеграцією такого реєстру до бази даних пацієнтів, які перебувають на обліку в закладах з надання психіатричної допомоги;

удосконалено:

– наукове бачення завдань прокурора під час судового розгляду кримінальних проваджень щодо застосування примусових заходів медичного характеру, серед яких: забезпечення нагляду за додержанням прав і свобод особи при застосуванні примусових заходів медичного характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи відповідно до законів України і міжнародних договорів; запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню з особами, що яких вирішується питання про застосування режимних вимог при поміщенні таких осіб до спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги в умовах, що виключають їх небезпечну поведінку;

– теоретико-прикладне обґрунтування необхідності точного визначення медичних критеріїв, за якими особа визнається неосудною або обмежено осудною, з метою уникнення зловживань і суб'єктивізму при встановленні діагнозу та необхідності застосування певних примусових заходів медичного характеру як альтернативи притягненню особи до кримінальної відповідальності в загальному порядку у разі встановлення обмеженої осудності;

– наукове узагальнення судової та медичної практики (з урахуванням досвіду реалізації Правил застосування примусових заходів медичного характеру в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 серпня 2017 року № 992) з аналізом корупційних ризиків з боку адміністрації закладів, медичних працівників та експертів й особливостей нагляду прокурора за законністю та обґрунтованістю їх службової (професійної) діяльності;

– бачення підстав для самостійного складання прокурором клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру (пункт 13 частини 2 статті 36 КПК України), а також змісту таких клопотань;

– деталізований зміст передбачених статтею 505 КПК України обставин, які встановлює орган досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, що свідчать про наявність в особи розладів психічної діяльності в минулому, на час учинення суспільно небезпечного діяння або на етапі досудового розслідування, а також небезпечність особи внаслідок її психічного стану для самої себе та інших осіб;

дістало подальший розвиток:

– генезис інституту процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

– аргументи щодо доцільності внесення змін до частини 2 статті 292 КПК України стосовно процесуального оформлення клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру, адже таке клопотання має відповідати вимогам, які висуваються до обвинувального акта, а також містити інформацію про примусовий захід медичного характеру, який пропонується застосувати, та позицію щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я;

– положення, що стосуються вирішення судом питання про застосування щодо особи примусових заходів медичного характеру у вигляді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги із суворим наглядом з передбаченням можливості за клопотанням захисника та/або законного представника розглядати відповідне клопотання колегіально з унесенням відповідних змін до статті 512 КПК України з метою усунення суперечностей зі статтею 506 КПК України;

– наукова аргументація стосовно обов'язковості залучення захисника у справах цієї категорії лише після відповідного висновку експертизи або ж після отримання слідчим інформації, що особа перебуває на обліку у лікаря-психіатра (з конкретизацією положень статті 507 КПК України), а також обов'язкового залучення для участі в судовому розгляді провадження про застосування примусових заходів медичного характеру спеціаліста в галузі психіатрії.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані висновки й пропозиції впроваджено та використовуються в:

– законотворчій діяльності – для вдосконалення окремих положень законодавства України, під час розроблення законопроектів про внесення змін і доповнень до КПК України стосовно процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру);

– практичній діяльності – як методичні рекомендації для удосконалення процесуальної діяльності органів прокуратури під час організації досудового розслідування та участі у судовому провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;

– освітньому процесі – для підготовки лекцій, навчальних програм, тестових завдань, під час проведення різних видів занять з дисциплін «Кримінальний процес України», а також спецкурсів, що розробляються в Національній академії внутрішніх справ з особливих порядків кримінального провадження, що підтверджене відповідними актами впровадження, наведеними у додатках.

Дослідження проведене автором особисто з урахуванням сучасних доктринальних розробок і досягнень науки кримінального процесу. Сформульовані в дисертації положення та висновки обґрунтовані здобувачем самостійно.

Дисертація має достатній рівень **апробації результатів** у п'яти тезах наукових доповідей, опублікованих за результатами участі в міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та круглих столах.

Основні положення і висновки дисертаційного дослідження відображено в 10 наукових **публікаціях**, серед яких чотири статті – у збірниках, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна – у закордонному науковому виданні, п'ять тез – у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій і круглих столів.

Структурно дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (177 найменувань на 20 сторінках) і семи додатків

на 60 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 264 сторінки, із них обсяг основного тексту – 166 сторінок.

Розділ 1 «Теоретичні основи процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» проведено аналіз наукових досліджень з питань обраної теми дисертації та з'ясовано, що їх більшість обмежена висвітленням загальних положень нагляду прокурора за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Зроблено висновок, що в умовах реалізації чинного кримінального процесуального законодавства та проведення структурно-функціональних змін в системі правоохоронних органів України бракує концептуальної моделі такої діяльності з визначенням ролі прокурора в забезпеченні додержання прав особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання щодо їх застосування, а також участі прокурора в судовому розгляді цієї категорії проваджень.

Цікавим і таким, що заслуговує на увагу, є викладення генези нормативно-правового регулювання повноважень прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, починаючи з перших законодавчих положень у кримінальному процесі на теренах України (1668 рік) і донині. Зроблено висновок, що відсутність належного законодавчого врегулювання повноважень прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру загрожує можливому неправосудному їх застосуванню, що створює ризик завдання шкоди здоров'ю, гідності та правам людини.

У цьому ж розділі дисертації проведено порівняльний аналіз положень кримінального процесуального законодавства низки європейських країн (Німеччина, Франція, Чехія, Естонія, Угорщина, Болгарія, Латвія, Італія, Фінляндія, Нідерланди, Іспанія, Швейцарія) з пропозиціями щодо використання найбільш перспективних з них у національному правовому полі. Наголошено, що

концепція застосування примусових заходів медичного характеру в Україні та в зарубіжних країнах є досить різноманітною і з урахуванням усіх проблем сьогодення остаточно не сформованою. Тому, використовуючи досвід зарубіжних країн, необхідно враховувати національні особливості й потреби сучасного розвитку української держави.

У розділі 2 «Процесуальна діяльність прокурора щодо застосування примусових заходів медичного характеру на стадії досудового розслідування» акцентовано увагу на важливості участі прокурора під час оцінки психічного стану затриманого, що має бути визначено шляхом призначення психіатричної експертизи. До таких обставин, на думку дисертанта, належать, зокрема, розлад психічної діяльності або психічне захворювання; неадекватна поведінка особи під час вчинення суспільно небезпечного діяння або після нього (затмарення свідомості, порушення сприйняття, мислення, волі, емоцій, інтелекту чи пам'яті) тощо. Досліджені процесуальні особливості проведення досудового розслідування щодо такої категорії осіб з урахуванням їхнього статусу. Дисертантом констатовано, що у чинному КПК України чітко не визначено правового статусу учасника кримінального процесу, щодо якого здійснюється провадження про застосування примусових заходів медичного характеру, цей суб'єкт є обмеженим у правах як на стадії досудового розслідування, так і під час судового розгляду. З огляду на зазначене, запропоновані шляхи можливого вирішення цієї проблеми.

Зазначено, що відповідно до статті 6 Закону України «Про психіатричну допомогу» відомості про стан психічного здоров'я особи не підлягають розголошенню. Проте чинний КПК України не передбачає обов'язковості розгляду проваджень даної категорії в закритому судовому засіданні, що в окремих випадках може розцінюватись як фактор обмеження права особи щодо нерозголошення таких відомостей про себе.

Розглянуті форми закінчення досудового розслідування та їх особливості під час досудового розслідування. Зокрема, звернено увагу на прийняття рішення про закриття відповідного кримінального провадження, яке приймає лише прокурор. Якщо ж факт вчинення суспільно небезпечного діяння особою

доведено, а підстав для закриття кримінального провадження не встановлено, досудове розслідування закінчується складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру та направленням його на розгляд суду. При цьому прокурор має переконатися в необхідності застосування до особи примусових заходів медичного характеру, запропонувати конкретний різновид таких заходів, а також визначитися щодо можливості забезпечення участі у судовому провадженні особи, яка вчинила суспільно-небезпечне діяння, за станом здоров'я.

Розділ 3 «Процесуальна діяльність прокурора у судовому кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» присвячений висвітленню специфіки участі прокурора під час застосування судом примусових заходів медичного характеру, зокрема доведенню в суді, чи вчинила особа суспільно небезпечне діяння, кримінальне правопорушення у стані неосудності; чи не захворіла вона після вчинення кримінального правопорушення на психічну хворобу, яка виключає застосування покарання; чи слід застосовувати до цієї особи примусові заходи медичного характеру, і якщо так, то які саме.

Наголошено на доцільності проведення судового розгляду в закритому режимі, оскільки суддя, суд може прийняти таке рішення в разі необхідності запобігти розголошенню відомостей про особисте та сімейне життя чи обставин, які принижують гідність особи, а також, якщо здійснення провадження у відкритому судовому засіданні може призвести до розголошення таємниці, що охороняється законом. З метою належного унормування діяльності учасників судового провадження запропоновано й обґрунтовано потребу внесення змін до статті 512 КПК України та наведено її редакцію.

Крім цього, у вказаному заключному розділі виокремлено приводи для розгляду судом питання про продовження, зміну або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. До них дисертантом віднесені, по-перше, звернення представника закладу з надання психіатричної допомоги (лікаря-психіатра) з висновком комісії лікарів-психіатрів, що обґрунтовує

необхідність прийняття одного з таких рішень, та зазначені проблеми процесуального характеру, що при цьому виникають; по-друге, заява особи, стосовно якої застосовано примусові заходи медичного характеру, її захисника чи представника, до якої також додається висновок комісії лікарів-психіатрів закладу, в якому особі надається психіатрична допомога, або особа може додати до заяви висновок обраного нею незалежного лікаря-психіатра. Така можливість, на переконання дисертанта, відповідає практиці ЄСПЛ.

Проведений аналіз дисертації дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Ткача Андрія Володимировича на тему: «Процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» є завершеним комплексним монографічним дослідженням, у якому розглянуті та обґрунтовані важливі для науки й практичної діяльності положення та рекомендації. Зміст автореферату повністю відповідає змісту дисертації, а щодо їх оформлення принципових зауважень не виникає.

Водночас, у цілому позитивно оцінюючи аналізовану дисертацію та відмічаючи її відповідність вимогам нормативно-правових документів щодо робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук в частині теоретичного рівня, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, їх достовірності й наукової новизни, практичної значимості, вважаю за доцільне висловити кілька зауважень щодо окремих її положень, які можуть слугувати підґрунтям для дискусії під час прилюдного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді, зокрема:

1. З обраною структурою дисертації в цілому можна погодитися. Водночас, в роботі доцільно було б більш цілеспрямовано розглянути процесуальну діяльність прокурора у випадках, коли особа: а) визнана неосудною та б) визнана обмежено осудною. Цю особу дисертант подеколи називає підозрюваним, оскільки їй, як правило, повідомлено про підозру. Натомість у пункті 19 частини 1 статті 3 КПК України цією особою є особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про його застосування. З огляду на зазначене, виникає

питання, чи є у дисертанта пропозиції щодо більш ємного визначення процесуального статусу цієї особи.

2. У Вступі, де зазначено про зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, дисертантові було б бажано вказати на відповідність документам (накази, плани заходів, пріоритетні напрями тощо), розроблені саме для працівників органів прокуратури. Крім цього, на думку опонента, при визначенні об'єкта дослідження вказівка на правовідносини, що виникають, розвиваються й припиняються під час процесуальної діяльності прокурора, лише сприятиме окресленню предмета дослідження в межах його об'єкта.

3. Визначаючи у підрозділі 2.1 функції, які виконує прокурор у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, дисертант доречно наводить точки зору науковців, що розглядали ці питання, однак свою позицію чітко не визначив. Крім цього, при висвітленні цих питань було б доцільно звернути увагу на роботи І. В. Гловюк, В. М. Юрчишина, інших науковців України.

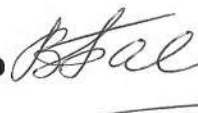
4. У розділі 3 «Процесуальна діяльність прокурора у судовому кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» розглянуті окремі напрями діяльності прокурора на стадіях судового розгляду, апеляційного та касаційного провадження із наведенням цікавих прикладів з прокурорської та судової практики. Натомість цікаво дізнатися позицію дисертанта щодо особливостей діяльності прокурора в аналізованих кримінальних провадженнях на стадіях підготовчого провадження, виконання судових рішень, провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

5. У додатках наведені зведені дані анкетування 350 практичних працівників, серед яких 170 слідчих Національної поліції України, 120 прокурорів, 30 суддів, 20 захисників, 10 працівників медичних установ, з актуальних питань щодо аналізованих кримінальних проваджень. Дисертантом отримані цікаві відомості, які можна було б використати по тексту для більш активного підтвердження чи спростування розглядуваних теоретичних положень роботи й додаткової аргументації висловлених позицій. Водночас, дисертант

зазначив у анкеті (додаток В) про слідчого суддю та дізнавача, хоча цю категорію практичних працівників не опитував. На жаль, оминув він і аналіз неоднозначних відповідей проанкетованих на запитання у пунктах 5, 8, 9 і особливо – у пункті 15, в якому досліджувалася потреба законодавчих змін до КПК України щодо унормування важливих питань предмета дослідження.

Висловлені зауваження у переважній більшості мають дискусійний характер, спрямовані на уточнення чи доповнення окремих положень дисертації та суттєво не впливають на її загальну позитивну оцінку. Дисертація Ткача Андрія Володимировича на тему: «Процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» є завершеною комплексною монографічною науковою працею, яка відповідає вимогам пунктів 9, 11–13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19 серпня 2015 року, № 1159 від 30 грудня 2015 року, № 567 від 27 липня 2016 року, № 943 від 20 листопада 2019 року та № 607 від 15 липня 2020 року) та вимогам Міністерства освіти та науки України щодо такого виду робіт, а її автор – Ткач Андрій Володимирович – за результатами прилюдного захисту дисертації у Спеціалізованій вченій раді заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

**Офіційний опонент –
завідувач кафедри кримінального та
кримінального процесуального права
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»,
доктор юридичних наук, професор**

Володимир ГАЛАГАН

«9» грудня 2021 року.

